

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Specifická ekonomika v zemědělství

Hana Radová

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomiky a managementu
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana RADOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku - Management malých a středních podniků**

Název tématu: **Specifická ekonomika v zemědělství**

Zásady pro vypracování:

1. Význam zemědělství a jeho specifika
2. Zemědělská politika vlády
3. Charakteristika malého podniku se zaměřením na rostlinnou výrobu
4. Podstata a podmínky státních subvencí
5. Odbytový trh v EU
6. Formulace závěrů

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. SYNEK M. a kol.: Podniková ekonomika. Praha: C.H.Beck, 2006.
2. VALDER, A: Účetnictví pro podnikatele v zemědělství. Praha: Aspi, 2008.
3. SVATOS M. a kol.: Zahraniční obchod. Praha: Grada Publishing, 2009.
4. NESNÍDAL, T., PODHAJSKÝ, P.: Obchodování na komoditních trzích. Praha: Grada Publishing, 2006.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal Kuběnka
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 30. června 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 13. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30.6. 2010

Hana Radová

Poděkování:

Děkuji panu Ing. Michalu Kuběnkovi, Ph.D. za odborné rady a pomoc, která mi byla poskytnuta při zpracování mé bakalářské práce. Dále děkuji jednatelům společnosti „Klásek s.r.o.“ za poskytnuté informace, vstřícnost a cenné rady.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřena na ekonomiku v zemědělství. Teoretická část bakalářské práce vymezuje základní pojmy zemědělství a agrární politiky. Praktická část bakalářské práce se zabývá představením malého zemědělského podniku Klásek s.r.o., státními subvencemi a odbytovým trhem. Cílem práce je vysvětlit podstatu specifik ekonomiky agrárního sektoru v národním hospodářství.

KLÍČOVÁ SLOVA

funkce zemědělství; produkční faktory; společná zemědělská politika; státní subvence; systém kontrol

TITLE

Specific Economy in Agriculture

ANNOTATION

The thesis is focused on the economy in agriculture. The theoretical part defines basic concepts of agriculture and agrarian policy. The practical part is about small agrarian company called Klásek, s.r.o. and defines government subsidy and sales market. The main objective of the thesis is to explain the specifics of the economy of the agrarian sector in the national economy.

KEYWORDS

Functions of agriculture; production factors; common agricultural policy; government subsidies; control system.

OBSAH

ÚVOD	9
1. VÝZNAM ZEMĚDĚLSTVÍ A JEHO SPECIFIKA	10
1.1. Vymezení odvětví zemědělství	10
1.2. Národní hospodářství a umístění zemědělství v něm	10
1.3. Funkce zemědělství	10
1.3.1. Produkční oblast	11
1.3.2. Sociální a demografická oblast	12
1.3.3. Ekologická a krajinná oblast	13
1.4. Pojetí zemědělství	14
1.5. Ekonomika v zemědělství	15
1.6. Produkční faktory	15
1.6.1. Půda	15
1.6.2. Práce	16
1.6.3. Kapitál	17
1.7. Důchodová disparita agrárního sektoru	17
1.7.1. Hypotézy důchodové disparity	18
2. ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA VLÁDY	19
2.1. Agrární politika	19
2.2. Cíle agrární politiky	20
2.2.1. Svoboda = Ekonomická svoboda	20
2.2.2. Spravedlnost = Rozdělování	20
2.2.3. Jistota = Stabilita	20
2.2.4. Blahobyt = Efektivnost	20
2.3. Zásahy státu	21
2.4. Nástroje agrární politiky	21
2.4.1. Vytváření rámcových podmínek	21
2.4.2. Ovlivňování průběhu hospodářských aktivit	21
2.4.3. Převzetí některých aktivit samotným státem	22
2.5. Účinky agrárněpolitických nástrojů	22
2.5.1. Přímé ovlivnění výsledku trhu	22
2.5.2. Nepřímé ovlivnění výsledku trhu	23
2.6. Nositelé agrární politiky	24
2.6.1. Úrovně působení nositelů agrární politiky	24
2.7. Regulace agrárního trhu	24
2.8. Společná zemědělská politika EU – SZP	25
2.9. Vstup ČR do EU	26
2.10. Koncepce zemědělské politiky ČR po vstupu do EU	26
2.10.1. Etapa VSTUPNÍ 2004 – 2006	28

2.10.2.	Etapa PŘIZPŮSOBENÍ 2007 – 2010.....	28
2.10.3.	Etapa VYROVNÁNÍ 2011 – 2013.....	29
3.	CHARAKTERISTIKA MALÉHO PODNIKU SE ZAMĚŘENÍM NA ROSTLINNOU VÝROBU.....	30
3.1.	Charakteristika podniku	30
3.1.1.	Hlavní cíle podniku	30
3.1.2.	Strategie podniku	31
3.1.3.	Organizační struktura podniku	31
3.2.	Zaměření podniku	32
3.3.	Obchodní činnost	32
3.4.	Strategická pozice podniku	32
3.5.	Podnikové zdroje	34
4.	PODSTATA A PODMÍNKY STÁTNIÍCH SUBVENCÍ.....	35
4.1.	Význam dotací pro Klásek s.r.o.	35
4.2.	Podmínky získání subvencí.....	36
4.3.	Zařazení MP do systému dotací	37
4.4.	Systém kontrol	37
4.4.1.	GAEC.....	38
4.4.2.	Povinné požadavky na hospodaření (SMR)	38
4.4.3.	AGROENVIRO	38
4.5.	Návrh dalších možných subvencí pro Klásek s.r.o.	39
4.5.1.	Návrh I. – Biopásy	39
4.5.2.	Návrh II. – Modernizace zemědělských podniků	40
5.	ODBYTOVÝ TRH V EU.....	41
5.1.	Odbyt produkce v ČR	41
5.2.	Odbyt podniku Klásek s.r.o.....	42
5.3.	Nové možnosti odbytu	42
6.	ZÁVĚR.....	45
	POUŽITÁ LITERATURA	46
	SEZNAM PŘÍLOH	
	SEZNAM ZKRATEK	

Úvod

Zemědělství je v dnešní době vnímáno velmi rozporuplně. Ne každý se ztotožňuje s názorem, že zemědělství patří mezi klíčové a nepostradatelné činnosti, které by měly být realizovány uvnitř státu.

Řada z nich se domnívá, že je to část národního hospodářství, do kterého je ze strany státu investováno příliš mnoho finančních prostředků, místo toho, aby byly prostředky, vybírané od daňových poplatníků, použity v důležitějších odvětvích. Na druhé straně – kdo jiný než zemědělci zajišťuje lidem produkci potravin, pečuje o krajinu a stará se o úrodnost země?

Lidé, působící v samotné zemědělské produkci, se potýkají s řadou problémů, které nelze ovlivnit. Počasí, klimatické a povětrnostní podmínky i nepředvídatelné živelné události, dokáží zemědělcům znepříjemnit život. Musí čelit nenadálým rozmarům přírody a snažit se s nimi vyrovnat co nejlépe, aby mohli svou činnost dělat efektivně, s minimálními ztrátami.

Proto je nutné neopomíjet důležitost zemědělství a naopak brát jej jako jedno z primárních odvětví lidské produkce. Je zřejmé, že stát ve vlastním zájmu bude podporovat podnikání v tomto odvětví a to především proto, aby zajistil alespoň částečnou potravinovou soběstačnost.

Tématem této bakalářské práce je „*Specifická ekonomika v zemědělství*“ a to z toho důvodu, že autorka pracuje již čtvrtým rokem v zemědělství. V teoretické části jsou vysvětlena hlavní specifika v ekonomice agrárního sektoru a nalezneme zde objasnění fungování státní agrární politiky, jejích nástrojů a cílů. Praktická část dané bakalářské práce nejprve nastiňuje charakteristiku malého zemědělského podniku, který je uveden pod fiktivním jménem „Klásek s.r.o.“, po té pojednává o tématu státních subvencí, jejich významu a funkci. Též se zaměřuje na odbytový trh společnosti Klásek s.r.o.

Cílem této práce je vysvětlit podstatu a význam specifické ekonomiky v zemědělství a podnikání v něm z pohledu malého podniku a stanovit návrhy pro možná zlepšení v oblasti získání státních subvencí a odbytového trhu.

1. Význam zemědělství a jeho specifika

1.1. Vymezení odvětví zemědělství

Obecně lze zemědělství zařadit do sféry primární, kde dochází k přímému kontaktu výrobců s přírodou a získávání produkce v součinnosti s přírodními vlivy¹. Jedná se o ekonomickou činnost, kterou charakterizujeme výrobou hmotných produktů a s tím spojené poskytování služeb.

Z pohledu národní ekonomiky jsou jednotlivé činnosti společnosti členěny do národohospodářských odvětví. Tato odvětví jsou pak v souladu s odvětvovou klasifikací ekonomických činností – OKEČ sestaveny do 15 skupin s označením A – O. Zemědělství je pod písmenem A.

1.2. Národní hospodářství a umístění zemědělství v něm

Zemědělství je založeno na produkci rostlinného či živočišného charakteru v přímém či zprostředkovaném vztahu s přírodou. Jedná se o prvotní součást národního hospodářství.

Při srovnání s jinými odvětvími lze stanovit tato specifika²:

- biologické procesy ve výrobě,
- plošný charakter výroby,
- sezónní charakter výroby,
- vliv přírodních činitelů na průběh a výsledek výroby.

Zemědělství vytváří produkty, jež je většinou třeba ještě dále zpracovávat. Zemědělská prvovýroba a zpracovatelský (potravinářský) průmysl tvoří zemědělsko-potravinářský komplex, který je důležitý pro zajištění dostatečného množství potravin pro spotřebitele.

1.3. Funkce zemědělství

Zemědělství můžeme definovat ve *třech základních oblastech*, které lze určitými ukazateli hodnotit a stanovit výkonnost odvětví. Základními oblastmi zemědělství jsou tyto úlohy³:

---

¹ ROLNÝ, I.; LACINA, L. *Globalizace, etika, ekonomika*. 2004. Věrovaný: Nakladatelství Piskiewitz, 2004. 298 str. ISBN 80-86768-04-X.

² HOMOLKA, J.; PLETICHOVÁ, D.; MACH, J. *Zemědělská ekonomika*. 2008. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. str. 7. ISBN 978-80-213-1830-4.

- produkční úloha zemědělství,
- sociální a demografická úloha zemědělství,
- ekologická a krajinotvorná úloha zemědělství.

1.3.1. *Produkční oblast*

Cílem je produkce přímých potravin či surovin pro potravinářský průmysl tak, aby bylo zajištěno dostatečné množství potravin v odpovídajícím stavu, cenově dostupných a ve vhodné struktuře. Svě opodstatnění má též produkce pro nepotravinářské účely, např. biopaliva.

Zemědělsko-potravinářský komplex pro danou zemi charakterizujeme z pohledu vyspělosti a rozsáhlosti tohoto komplexu. A to především úrovní dosahované spotřeby potravin u obyvatel a bilancí zahraničního obchodu se zemědělskými a potravinářskými produkty.

Tradiční úloha zemědělství jakožto primárního sektoru, který je producentem potravin je sice nesporně hlavní činností, avšak stále většího rozměru nabývá i produkce nepotravinářská.

Tuto produkci dělíme na tři složky:

a) technické produkty

- textilní suroviny (bavlna, vlna, len, konopí),
- kožedělné suroviny (kůže, kožešiny),
- tukové suroviny (technické tuky, oleje),
- farmaceutické suroviny (byliny, plody a další zdroje pro farmacii).

b) energetické produkty

- jako alternativa neobnovitelných přírodních zdrojů,
- paliva na výrobu tepla (sláma, rychle rostoucí traviny a dřeviny, biomasa),
- obnovitelné zdroje pohonných hmot (bionafta, bioetanol),
- bioplyn (produkovaný např. z chlévské mrvy).

c) služby obyvatelstvu

- zejména v oblastech s méně příznivými podmínkami pro zemědělskou výrobu,

---

³ SVATOŠ, M. *Ekonomika agrárního sektoru*. 2008. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. str. 34. ISBN 978-80-213-1846-5.

- agroturistika,
- přímý prodej výrobků a služeb.

Oblast produkční činnosti hodnotíme především následujícími ukazateli:

- podíl zemědělství jako odvětví na celkovém výkonu národního hospodářství
- uspokojování potřeby potravin:
  - míra soběstačnosti, kdy zkoumáme kvantitu,
  - kvalita potravin,
  - cenová dosažitelnost potravin,
  - prostorová a časová dostupnost potravin,
  - kvalita výroby potravin z hlediska životního prostředí.

1.3.2. Sociální a demografická oblast

Do této oblasti spadá schopnost zemědělství a s tím souvisejících odvětví vytvářet a udržovat pracovní pozice. Počet pracovníků v zemědělství přitom nadále klesá. To je zapříčiněno v pozitivním ohledu modernizací technologií (již není potřeba tolik zaměstnanců, mechanizace je velice výkonná) a v negativním ohledu úbytkem atraktivity zemědělství pro mladou generaci.

V širším pojetí můžeme tuto úlohu zemědělství vnímat takto:

- pracovní příležitosti v zemědělství z hlediska počtu pracovníků, jejich časové vytížení, věkové, genderové a kvalifikační struktury a jejich vývoj v čase,
- pracovní příležitosti v navazujících odvětvích,
- pracovní příležitosti na venkově,
- úroveň nominálních a reálných příjmů v zemědělství a jejich vývoj v čase,
- míru nezaměstnanosti v odvětví a její vztah k průměrné úrovni nezaměstnanosti
- sociální aktivity zemědělských podniků ve vztahu k jejich pracovníkům i obyvatelům daného regionu,
- udržení osídlení a životní úrovně ve venkovských regionech včetně vlivu na infrastrukturu.

Sociální a demografickou úlohu v zemědělství pak hodnotíme těmito ukazateli:

- počet a struktura pracovníků v zemědělství,

- podíl pracovníků v zemědělství na celkovém počtu pracovníků v národní ekonomice,
- specifická míra nezaměstnanosti,
- důchodová disparita (rozdíl mezi reálnými a nominálními příjmy a důchody v zemědělství a ostatních odvětvích).

1.3.3. Ekologická a krajínotvorná oblast

Pozitivním vlivem zemědělství je nepochybně tvorba kulturní krajiny nebo zprostředkovaně kyslíku a dalších biologických procesů. Prioritním cílem však zůstává omezit negativní vlivy – především znečišťování životního prostředí. Těmto vlivům zabráňujeme primárně dodržováním šetrného způsobu hospodaření na půdě a chovu hospodářských zvířat.

Z výše uvedeného můžeme odvodit základní členění této oblasti:

- a) negativní vlivy zemědělství na životní prostředí
  - působení chemických látek (hnojiva, prostředky na ochranu rostlin) a pohonných hmot na půdu,
  - kontaminace vodních zdrojů (statkovými hnojivy, močůvkou nebo silážemi),
  - emise metanu a dalších plynů do ovzduší,
  - eroze a utužování půdy,
  - snižování obsahu humusu v půdě,
  - neuvážené meliorace, způsobující ohrožení vodních zdrojů.

- b) pozitivní vlivy zemědělství na životní prostředí
  - díky fotosyntéze nastává produkce kyslíku,
  - fixace oxidu uhličitého,
  - filtrace vzduchu od prachu a dalšího znečištění,
  - ovlivňování množství a kvalitu podzemní vody.

- c) tvorba a údržba kulturní krajiny

- kulturní krajina, tak jak ji vnímáme např. v ČR, kde tvoří zemědělská půda 54 % a spolu s lesní půdou pak celkem 75 % veškeré plochy, je formována převážně činností agrárního sektoru (zemědělci a venkovským obyvatelstvem),
- aby zemědělci tuto činnost prováděli co nejlépe a zodpovědně, je zapotřebí ve společnosti stanovit jasné podmínky: rozhodnutí, jaký typ kulturní krajiny je společností upřednostňován a pochopitelně i adekvátní úhrada za takovou odvedenou činnost.

Tuto oblast zemědělské činnosti hodnotíme například těmito environmentálními indikátory:

- struktura využití zemědělské půdy,
- podíl půdy uvedené do klidu,
- podíl zemědělské půdy obhospodařované v ekologickém zemědělství,
- rozsah meliorací,
- průměrná velikost honů,
- zatížení půdy hospodářskými zvířaty,
- národní parky, chráněné krajinné oblasti,
- oblasti ochrany vodních zdrojů,
- užití chemických ochranných látek,
- užití průmyslových hnojiv,
- rezidua chemických látek v půdě a ve vodě,
- podíl půd ohrožených erozí,
- podíl rostlinných a živočišných druhů ohrožených zemědělstvím,
- ekologické investice,
- výdaje na výzkum a vývoj ekologických technologií,
- zavedení ekologického účetnictví,
- zavedení ekologických daní,
- přímé a nepřímé metody oceňování životního prostředí.

1.4. Pojetí zemědělství

Z výše uvedeného lze konstatovat, že zemědělství není již vnímáno pouze jako primární výrobní sektor, který produkuje potraviny, ale jako multifunkční komplex. Tento základní

význam zemědělství je opřen o nezastupitelnost a nenahraditelnost potravin, biologický charakter výroby (a tedy její trvalou obnovitelnost) a velkoplošný charakter výroby.

Zemědělství lze definovat tzv. ***Evropským modelem zemědělství***, který charakterizuje zemědělství jako multifunkční, konkurenceschopné a stabilizující. Tento model je založen na těchto pilířích:

- 1) zachování zemědělství na co největší ploše,
- 2) rozvoj zemědělství zaměřeného na zemědělskou produkci a zároveň na údržbu krajiny a ochranu životního prostředí = multifunkční činnost,
- 3) existence životaschopných zemědělských podniků,
- 4) hlubší propojení zemědělství s rozvojem venkova.

1.5. Ekonomika v zemědělství

Zemědělství svým charakterem patří do skupiny odvětvových ekonomik. Zabývá se aplikací teoretických ekonomických poznatků na odvětví zemědělství a zkoumáním ekonomických jevů v tomto odvětví.

K základním tématům zkoumání patří postavení zemědělství v rámci národního i mezinárodního hospodářství, ekonomické posuzování produkčních faktorů a možnosti jejich využití, úroveň dosažených výsledků, vztahy mezi vstupy a výstupy v odvětví, ekonomické podmínky, při kterých podnikání v agrárním sektoru probíhá.

1.6. Produkční faktory

1.6.1. Půda

Jak je obecně známo, patří půda mezi tři základní výrobní faktory. Pro zemědělství představuje půda nenahraditelný faktor, díky kterému může zemědělství jako takové vůbec fungovat. Ojedinělost půdy jako výrobního faktoru zemědělství spočívá v následujících faktech:

- jedná se o pevně dané a neměnné množství tohoto faktoru – proto půdu označujeme též jako tzv. vzácný faktor,
- pro drtivou většinu zemědělské produkce je to výlučný zdroj této výroby,
- tento výrobní faktor se neopotřebovává; můžeme konstatovat neomezenou použitelnost,

- z biologického hlediska se jedná o živou hmotu, kde probíhají aktivní procesy – chemické, fyzikální a biologické,
- patří mezi nemovitosti – nelze ji přemísťovat,
- pro zvířata a rostliny představuje zdroj živin.

Objem zemědělského půdního fondu v ČR tvoří zhruba polovinu veškeré plochy, což nás staví na přední místo v porovnání s ostatními zeměmi EU.

Za využívání půdy odvádějí zemědělci **rentu**. Tato renta je vyplácena vlastníkům půdy, kteří svou půdu pro zemědělskou činnost pronajímají. Vzhledem k vzácnosti tohoto výrobního faktoru se dá předpokládat růst cen nájemného.

Funkce půdy

- produkční – funkce nejzásadnější a nejdůležitější pro zemědělství, hodnocená úrodností,
- krajinnotvorná – péče o krajinu, její údržba,
- péče o životní prostředí – eliminace negativních vlivů, posilování pozitivních vlivů,
- ochrana vodních toků a zdrojů vody,
- ekologická – alternativní produkce na základě využití obnovitelných zdrojů,
- sociální.

Základním ukazatelem využití zemědělské půdy je **hektarový výnos**, což je poměr sklizně a sklizňové plochy.

1.6.2. Práce

I tento výrobní faktor je pro zemědělství (jakožto pro všechny ostatní odvětví ekonomiky) nepostradatelný. Ovšem postupem času a vlivem modernizace a vývoje technologií a řady inovací v oblasti zpracování půdy a rostlinné i živočišné produkce dochází ke snižování poptávky po pracujících v zemědělství. Naproti tomu můžeme však pozorovat zvýšený zájem o odbornost – tedy požadavek na kvalitu převyšuje kvantitu.

Charakteristika pracujících v zemědělství

Na základě výše uvedeného můžeme konstatovat, že **zaměstnanost** dlouhodobě v agrárním sektoru **klesá**. Největším problémem je tendence odchodu mladých a perspektivních pracovníků ze zemědělství, což samozřejmě bude mít negativní vliv na tento sektor. To dokazuje i ten fakt, že největší věkové zastoupení v zemědělství je v rozmezí 41 – 60 let. Naproti tomu kvalifikace pracovníků zaznamenala pozitivní změnu. Sice stále největší

procento zaujímají pracovníci vyučení, avšak výrazně poklesl počet pracujících se základním vzděláním, zvyšuje se množství lidí s úplným středoškolským vzděláním, i počet vysokoškoláků mírně stoupá. Je to způsobené především výše zmíněnými skutečnostmi: pokrok v technologiích a inovace, které vyžadují větší kvalifikovanost. Bohužel stále je evidentní rozdíl mezi příjmy pracujících v zemědělství oproti ostatním hospodářským odvětvím – což je dalším negativním vlivem na počet zaměstnanců v zemědělství.

1.6.3. *Kapitál*

I v zemědělství hraje kapitál jako výrobní faktor důležitou roli. Můžeme ho vnímat z více hledisek, každé z nich je pak pro jakoukoliv výrobní činnost důležité. Kapitál v tom nejširším slova smyslu lze chápat jako⁴:

- reálný neboli věcný statek (budovy, stroje, zařízení), který považujeme za výrobní faktor,
- kapitál jako majetek (peněžní, hmotný a nehmotný) – aktiva,
- kapitál jako zdroje krytí majetku – pasiva,
- kapitál jako hodnotu, přinášející výnos z kapitálu.

1.7. *Důchodová disparita agrárního sektoru*

Důchodovou disparitou v zemědělství máme na mysli problematiku negativních dopadů této skutečnosti na pracovníky v agrárním sektoru.

Důchodovou disparitou označujeme stav, kdy důchod v agrárním sektoru (příjmy pracovníků) ve vztahu na použité produkční faktory, je nižší než v jiných sektorech národního hospodářství.

Přičemž sektorové rozdíly v příjmech mohou kolísat například vlivem kvalifikace a různých očekávání pracovníků i stupněm realizace podnikatelských a pracovních aktivit. Z pohledu toho, že příčinou důchodové disparity je nerovnováha, vycházíme ze skutečnosti srovnání důchodů s očekáváním zainteresovaných pracovníků.

Pojem důchodová disparita tedy znamená ***nerovnost v důchodech podniků***⁵.

---

⁴ HOMOLKA, J.; MACH, J. *Základy podnikové ekonomiky*. 2003. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2003. 87 str. ISBN 80-213-1058-8.

⁵ SOKOL, Z. *Příjmová disparita zemědělství*. 1994. Praha: VÚZE Praha, 1994. 34 str.

1.7.1. Hypotézy důchodové disparity

Existuje několik hypotéz dle Koestera, které se zabývají vysvětlením této problematiky⁶:

1) Zvláštnosti zemědělské výroby

- výkyvy sklizní z důvodu klimatických a povětrnostních podmínek,
- omezenost investování v závislosti na rozsahu (omezené množství) půdy,
- teorie o úbytku přírůstku na výnosech
- nízká výnosnost kapitálu v zemědělství,
- omezená doba trvanlivosti skladovaných produktů.

2) Inverzní chování nabídky

- při poklesu cen produkce nabízené množství neklesá, ale naopak stoupá.

3) Hypotéza „šlapacího mlýnu“

- uplatnění technického pokroku ve snaze zvyšovat svůj důchod vede k posunu křivky nabídky agrárních produktů, tím dochází k hromadné snaze zlepšování technologií v sektoru a důchody všech zemědělců se pak zmenší.

4) Faktor alternativních nákladů

- vysvětluje vnímání důchodů v zemědělství, z pohledu očekávání důchodu z této činnosti, na základě srovnání s průměrným důchodem v národním hospodářství. To v praxi znamená, že reálný důchod v zemědělství neodpovídá vlastnímu očekávání (představám) pracovníka v zemědělství a daný rolník se pak začne soustředit na svůj specifický příjem. Pokud tedy jeho skutečný důchod překoná výši specifického důchodu (důchodu, jež by mohl získat v jiném odvětví), pak svou činnost nepřeruší, v opačném případě svou činnost ukončí.

5) Engelův zákon

- výdaje na potraviny se zvyšují rychleji než růst důchodů.

6) Moc trhu se uplatňuje v neprospěch zemědělství

---

⁶ SVATOŠ, M. *Ekonomika agrárního sektoru*. 2008. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. str. 124. ISBN 978-80-213-1846-5.

- hlavní roli zde hraje nedokonalá konkurence, která způsobuje nerovnoprávné postavení zemědělství na trhu,
- v podstatě jde o to, že zemědělci mají vysoké náklady na straně inputů (nakupují za vysoké ceny na monopolistických trzích) a prodávají za nízké ceny (na monopsonistických trzích).

7) Tržně hospodářské vysvětlení

- ve vztahu k teorii tvorby cen

2. Zemědělská politika vlády

2.1. Agrární politika

Agrární politika je součástí politického systému veřejného života. Jedná se o komplexní celek, který je propojen s jinými oblastmi hospodářství i politiky. Tato politika neovlivňuje pouze agrární sektor, ale má vliv i na další hospodářská odvětví. Stejně tak řada opatření, učiněných mimo agrární sektor, působí na agrárněpolitické programy.

Agrární politiku můžeme definovat jako součást politiky hospodářské a společenské, která je zaměřena na zemědělství a s ním spojená hospodářská odvětví a příslušné skupiny obyvatelstva. Je uskutečňována na základě agrárněpolitických cílů, které jsou prováděny agrárněpolitickými nástroji.

Úlohou agrární politiky je aktivní spoluúčast na provádění hospodářsko-politického a společensko-politického rozvoje země. Měla by zjistit produkční funkci venkovských oblastí, které jsou úzce spjaté s biologickým a sociálním prostorem a s tím spojenou ochranu životního prostředí, přírody a krajiny.

Agrární politiku rozšiřujeme o oblasti, které s agrárním sektorem přímo souvisejí:

- inputová a outputová odvětví ve vztahu k zemědělské prvovýrobě,
- aktivity a instituce spojené s výchovou, poradenstvím a správou,
- vztahy a aktivity zemědělství a venkovského prostoru a životního prostředí.

Agrární politiku vymezujeme nositeli politiky, cíly a nástroji. Nositele, cíle i politiku volíme podle povahy hospodářsko-politického problému a aktuálně přijaté hospodářsko-politické koncepce.

2.2. *Cíle agrární politiky*

Agrárněpolitické cíle by měly dbát na cíle nejvyšší. Těmito cíli jsou svoboda, spravedlnost, jistota a blahobyť. Jsou to základní společenské hodnoty, na které by se měl brát zřetel v každé lidské činnosti – i v zemědělství.

Agrárně-politické cíle lze systematicky přiřadit k cílům společensko-politickým a hospodářsko-politickým⁷:

2.2.1. *Svoboda = Ekonomická svoboda*

- liberální pojetí zemědělství,
- podpora samostatnosti subjektů,
- posílení konkurenční pozice zemědělství prostřednictvím politiky soutěže.

2.2.2. *Spravedlnost = Rozdělování*

- mezi ekonomickými skupinami: zemědělci, dodavatelé, spotřebitelé, daňoví poplatníci,
- meziregionální: tzv. znevýhodněné oblasti,
- mezinárodní: rozvojové a potravinové pomoci,
- mezi jednotlivými domácnostmi: sociálně potřebné vs. bohaté,
- mezi dnešní a budoucí generací: neobnovitelné zdroje, stará zatížení.

2.2.3. *Jistota = Stabilita*

- stabilní spotřebitelské ceny,
- stabilní výrobní ceny,
- jistota zásobování,
- platební bilance,

2.2.4. *Blahobyť = Efektivnost*

- vnitrostátní alokace: podnikové struktury,
- mezisektorová alokace: mobilita faktorů,
- nadregionální dělba práce,
- intertemporální alokace: rozšíření technického pokroku,

---

⁷ SVATOŠ, M. *Agrární politika*. 2009. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. str. 27. ISBN 978-80-213-1914-1.

- externí efekty: životní prostředí a jiné veřejné statky.

2.3. Zásahy státu

Ani agrární sektor a jeho ekonomický systém se neobejde bez státního zásahu. A to z toho důvodu, aby bylo dosaženo stanovených agrárněpolitických cílů. Stát tedy zasahuje do tržního mechanismu, když dochází k odchýlení od uskutečňování agrárněpolitických cílů. Avšak tyto zásahy mají význam tehdy, pokud náklady na tyto zásahy nejsou vyšší než přínosy z uskutečněných cílů. Stát ingeruje do hospodaření zemědělského sektoru následujícími způsoby:

- výzvami,
- informacemi a poradenstvím,
- finanční výpomocí,
- přímými zásahy.

2.4. Nástroje agrární politiky

Jako základní prostředky uskutečňování stanovených cílů agrární politiky, které aplikují dle potřeby nositelé agrární politiky, patří tři důležité nástroje:

2.4.1. Vytváření rámcových podmínek

= jedná se o vztahy domácností a zemědělských podniků

- pod tímto pojmem rozumíme vytváření právních a institucionálních pravidel pro oblast agrární politiky. Nejčastěji se jedná o rámcové podmínky, jako jsou vlastnická a užívací práva k půdě a majetku, dědické právo, sociální jistota a daňový systém.

2.4.2. Ovlivňování průběhu hospodářských aktivit

= na základě rámcových platných podmínek

- ovlivňování agrárních cen ve smyslu
  - jejich stabilizace,
  - podpory formou cel a odvodů,
  - intervence na vnitřním trhu (tj. stanovení minimálních cen).
- dotace podmíněné výrobkem nebo produkčním faktorem,

- ovlivňování objemu produkce formou kvót nebo kontingentace,
- přímé transfery příjmů.

2.4.3. *Převzetí některých aktivit samotným státem*

= zajišťování veřejných statků státem

- infrastruktura venkova
  - meliorace,
  - úpravy pozemků,
  - stavby cestních sítí apod.
- zemědělský výzkum,
- vzdělávání a poradenství.

Tyto nástroje mohou ovlivnit výsledky trhu a to buď přímo anebo nepřímo. Pokud státní regulace působí bezprostředně na ceny a množství – pak hovoříme o přímém vlivu. Jestliže stát poskytne určitá data a nositelé rozhodování se jim přizpůsobí a tím změní výsledek trhu – hovoříme o nepřímém vlivu. Zlepšení výsledku trhu může být dosaženo opatřeními na straně nabídky, poptávky i tvorby cen.

2.5. *Účinky agrárněpolitických nástrojů*

K pochopení agrárněpolitických nástrojů a jejich vlivu na výsledek trhu je zapotřebí tyto instrumenty charakterizovat:⁸

2.5.1. *Přímé ovlivnění výsledku trhu*

- a) zahraničně-hospodářské regulace
  - zatížení nebo odlehčení vývozu/dovozu – formou hodnotových cel, odvodů, opatření hraničního vyrovnání,
  - dovozní kontingenty nebo zákazy,
  - dohody o vlastním omezení.
- b) vnitro-hospodářská regulace
  - státní nákup a prodej – přímý zásah do procesu tvorby cen,

---

⁸ SVATOŠ, M. *Agrární politika*. 2009. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. str. 29. ISBN 978-80-213-1914-1.

- daně,
- subvence,
- stanovení nejvyšších a nejnižších cen,
- dávání půdy do klidu,
- kvotace produkce,
- nátlak přimísení – stanovení určité množství relace mezi podíly zahraniční a domácí suroviny, nesmí být použity pouze zahraniční suroviny (týká se o oblasti zpracovatelské).

2.5.2. *Nepřímé ovlivnění výsledku trhu*

a) zákonná regulace

- potravinářský zákon – má vliv především na ochranu spotřebitele nikoliv na výsledek trhu,
- zákaz prodeje mléka „ze dvora“,
- dědické právo v zemědělství,
- sepětí na půdě nezávislé živočišné produkce s určitým vybavením půdou,
- zákon o převodech pozemků,
- omezení povoleného rozsahu jednotlivých produktů.

b) opatření ke zlepšení funkční schopnosti tržního mechanismu

- standardizace a klasifikace s tvorbou obchodních tříd pro jednotlivé zemědělské výrobky – slouží zejména ke zvýšení transparentnosti trhu, ale může tím být dosaženo i vyšší ceny – princip je založen na možnosti docílit vyšší ceny za kvalitativně hodnotnější výrobek,
- poradenství pro spotřebitele – nepřímé zkvalitnění funkční schopnosti tržního mechanismu – funguje na základě předpokladu, že vyšší informovanost spotřebitelů zvýší respekt při tvorbě tržní ceny,
- podpora společenství výrobců – opatření na straně nabídky,
- zakládání míst cenového poradenství – podpora procesu tvorby cen,
- zakládání a podpora burz a zbožových termínovaných trhů – podpora procesu tvorby cen.

2.6. Nositelé agrární politiky

V oblasti nositelů agrární politiky hovoříme o dvou základních skupinách subjektů. Jedná se o politické aktéry s různými zájmy, úkoly a kompetencemi. Tyto dvě skupiny se podílejí na rozhodování ve dvou sférách:

decizní sféra = sféra, kde mají nositelé zákonem vymezené kompetence – vláda, parlament, ústřední banka

vlivová sféra = sféra, kde nositelé nemají zákonem vymezené kompetence

2.6.1. Úrovně působení nositelů agrární politiky

Soukromá sféra – decisní a vlivová sféra

- zde jsou nositeli politické strany, tisk, odbory, svazy zaměstnavatelů a výzkumné ústavy.

Veřejná sféra – decisní a vlivová sféra

- představiteli jsou ústřední banka, hospodářské komory, antimonopolní úřad a vysoké školy.

Národní úroveň – decisní sféra

- nositelem je vláda, parlament a soudy.

Nadnárodní úroveň – decisní i vlivová sféra

- např. EU, OSN, WTO, IMF, WB, OECD.

2.7. Regulace agrárního trhu

Regulaci agrárního trhu zabezpečuje Státní zemědělský a intervenční fond – SZIF. SZIF v souladu se zákonem č. 256/2000 Sb. a s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, a na základě nařízení vlády vydaných k provedení tohoto zákona provádí opatření a zavádí tržní pořádky pro stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a potravinami s cílem minimalizace výkyvů cen na domácím trhu tím, že

- a) poskytuje finanční podporu ve formě
  - intervenční podpory,
  - kompenzační podpory,
  - podpory pro skladování a zpracování zemědělských výrobků potravin,

- podpory pro zajištění odbytu zemědělských výrobků a potravin na domácím trhu,
  - podpory za uvádění půdy do klidu,
  - podpory nepotravinářského využití zemědělské produkce,
  - podpory programů na zvýšení spotřeby zemědělských výrobků a potravin,
  - podpory prodeje zemědělských výrobků a potravin pro humanitární, sociální a podobné účely, včetně potravinové pomoci (dál jen “podpora“).
- b) provádí intervenční nákup zemědělských výrobků a potravin za specifické ceny, popř. zajišťuje zpracování tohoto zboží,
- c) prodává jím nakoupené zemědělské výrobky a potraviny ke spotřebě na domácím trhu či na vývoz anebo poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- d) využívá produkční kvóty.

2.8. Společná zemědělská politika EU – SZP

Jelikož je Česká republika od roku 2004 členem Evropské unie, problematika SZP se jí neodmyslitelně týká. Zemědělská politika státu je uskutečňována s ohledem právě na SZP. Na tuto politiku lze nahlížet dvěma různými pohledy. Na jedné straně můžeme říci, že se jedná o jakýsi univerzální model přístupu, který by mohl sloužit všem zemím světa, které se potýkají s nedostatkem potravin či omezenou produktivitou agrárního sektoru. Na straně druhé se dostáváme do pochyb, zda „štědře“ dotovaní evropští zemědělci vracejí společnosti zpět to, co do nich daňoví poplatníci vkládají – ať už v podobě levnějších potravin, útulnějšího venkova, tvorby důchodů, pestřejší nabídky potravin, preference regionálního zboží apod.

Společná zemědělská politika byla nastartována v 60. letech 20. stol. a její primární úlohu lze nalézt v článku 39 Římské smlouvy. Řídící princip společného zemědělského trhu ES (tzv. princip komunitární preference) fungoval prostřednictvím množstevním kvót, intervenčních opatření pro danou komoditu a tržních řádů. Tento princip po dlouhá léta spočíval v ochraně domácích zemědělců z členských států. Těmto zemědělcům byly vypláceny dotace svázané s množstvím produkce. Vývoz za hranice společného trhu byl podporován značnými dotacemi a naopak dovozy z nečlenských zemí byly postihovány vysokým clem. To však mělo za účinek nadprodukcí téměř všech komodit, neúměrné zatížení rozpočtu ES a růst cen, které mnohdy překračovaly ceny světových trhů.

V dnešní době už zemědělci nejsou dotováni výlučně z důvodu udržení produkčního potenciálu. Drtivá většina vyplácených podpor je vyplácena nezávisle na objemu zemědělské výroby a předešlá vazba přímých plateb na produkci byla zrušena. Zemědělci však musejí dodržovat přísné environmentální, kvalitativní, bezpečnostní, fytosanitární a veterinární standardy a při jejich porušení jsou jim dotace výrazně kráceny. Zrušení vazby mezi dotacemi a výrobou umožnilo zemědělcům v EU orientovat se více tržně, přičemž mohou produkovat pouze to, co je pro ně specificky nejziskovější, a přitom mít i nadále potřebnou stabilitu příjmů.

Reforma SZP však není zdaleka u konce. Je nutné nalézt shodu v jejím dlouhodobém směřování SZP a nastolit rovnováhu výdajů spojených s podporou agrárního sektoru v EU s možnostmi unijního rozpočtu. Významným faktorem bude i adaptace SZP na nové podmínky a trendy spojené se změnou klimatu, vzácností přírodních zdrojů (zejména vody), uchování biologické rozmanitosti, využití obnovitelných zdrojů energie a reflexe rostoucích cen potravin.⁹

2.9. Vstup ČR do EU

V oblasti zemědělské politiky znamenal vstup do EU pro Českou republiku několik změn:

- 1) ujednocení systému tržní regulace,
- 2) přizpůsobení vývoji evropské legislativy,
- 3) přijetí deformovaných pravidel financování zemědělství pro nové, přistupující státy, což znamenalo, že až do roku 2013 bude zemědělcům vyplácena pouze část přímých plateb, které dostávají státy EU-15.

2.10. Koncepce zemědělské politiky ČR po vstupu do EU

Koncepce byla vyhotovena na období 2004-2013, přičemž je realizována prostřednictvím programů a opatření, které mají institucionální, legislativní či stimulační povahu.

V rámci SZP a dalších společných opatření EU má Česká republika prostor pro formování vlastní zemědělské politiky a to především v těchto oblastech:

- specifické podmínky poskytování přímých plateb (dotačních titulů),

---

⁹ *EUROSKOP.cz* [online]. 2005 [cit. 2010-06-01]. Politiky EU. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/687/sekce/zemedelska-politika/>>.

- orientace a struktura podpor Horizontálního plánu rozvoje venkova,
- orientace a struktura podpor Operačního programu zemědělství,
- orientace a struktura národních podpor, včetně dalších strukturálních podpor k ochraně krajiny, životního prostředí, kulturního dědictví a investičního rozvoje venkova.

ČR před vstupem do EU podepsala tzv. přístupovou smlouvu, která stanovuje podmínky působení SZP na místní zemědělství a agrární sektor. Koncepce zemědělské politiky je po vstupu do EU navíc časově diferencována, následovně:

- 1) etapa vstupní (2004-2006)
- 2) etapa přizpůsobení (2007-2010)
- 3) etapa vyrovnání (2011-2013)

Každý z těchto úseků je členěn na jednotlivé pilíře a v jejich rámci na jednotlivé programy a opatření. Pilíře zemědělské politiky pro druhou a třetí etapu jsou následující:

Pilíř I. – Podpora příjmů zemědělců a snižování rizikovosti zemědělské výroby

Pilíř II. – Podpora ochrany životního prostředí

Pilíř III. – Podpora restrukturalizace podniků agrárního sektoru a rozvoje venkova

Pilíř IV. – Podpora obecných služeb pro agrární sektor

Zemědělská politika ČR je po vstupu do EU zaměřena na odstartování zásadních změn v agrárním sektoru, v zaměření a způsobech poskytování podpor podnikatelské sféře. Jde zejména o zvýšený důraz na¹⁰:

- zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí, především podmíněným poskytováním přímých podpor naplňováním požadavků cross compliance, resp. zásad správné zemědělské praxe,
- obecné služby pro zemědělství a venkov, tzn. podporu vzdělávání, školení, poradenství a informatiky a vytváření podmínek pro zlepšení přístupu ke službám,

---

¹⁰ Česká republika. Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU (2004–2013). In Usnesení vlády ČR ze dne 9. června 2004 č. 584. 2004, 584, s. 21-28. Dostupný také z WWW:<http://eagri.cz/public/eagri/file/26240/Koncepce_agrar_politiky_CR_pro_obdobi_po_vstupu_do_EU.pdf>.

rozvíjení horizontálních a vertikálních integrací a malého a středního podnikání venkova,

- teritoriální, resp. decentralizovaný přístup k diverzifikaci a rozvoji zemědělství a venkova na bázi lokálních, mikroregionálních a regionálních rozvojových programů a projektů.

2.10.1. Etapa VSTUPNÍ 2004 – 2006

Zemědělská politika ČR byla pro toto období do značné míry předurčena přístupovou smlouvou a postupem našeho státu do konce roku 2003. Jednalo se zejména o rozhodnutí k uplatnění zjednodušeného systému přímých plateb (SAPS) z unijních zdrojů, o rozhodnutí k úrovni navýšení přímých plateb z národních zdrojů a ke způsobu jeho rozdělení a o rozhodnutí k věcné a finanční struktuře HRDP, OP zemědělství a národních podpor.

Celkové podpory se zvýšily o téměř polovinu, z toho přímé platby více než čtyřikrát. Z hlediska zdrojů podpor připadalo 56 % na EU a 44 % na národní zdroje.

2.10.2. Etapa PŘÍZPŮSOBENÍ 2007 – 2010

V tomto časovém období by mělo dojít k implementaci opatření, která byla z větší části výzkumně a analyticky připravena v etapě VSTUPNÍ. Účelem je, aby byly nastartovány žádoucí změny našeho agrárního sektoru, které pak budou probíhat i za horizontem roku 2013.

Jedná se zejména o problematiku přímých podpor, kdy se předpokládá, že úroveň navýšení těchto podpor z národních zdrojů zůstane nominálně i po roce 2006 na stejné úrovni (pro období 2004 – 2006 se počítalo s navýšením o 5,2 mld. Kč ročně). Hladina přímých podpor zemí EU-15 (členských zemí do roku 2004) a ČR se vyrovnala již v roce 2009 u větších podniků s ročním objemem více jak 5000 € a to stejné se předpokládá v roce 2011 i v případě menších podniků.

Od roku 2007 je zjednodušený systém přímých plateb SAPS transformován na systém plateb oddělených od produkce SPS podle minimálních požadavků a možností řešení reformované SZP. Nadále působí podmínky poskytování přímých plateb podle aktualizovaných zásad správné zemědělské praxe, resp. podle dobrovolně přijatých zásad cross compliance.

Celkové porovnání objemu podpor zemědělství v období 2004 – 2006 (30,5 mld. Kč) s možným průměrným ročním objemem podpor v období 2007 – 2010 (36,4 mld. Kč)

ukazuje, že celkové podpory se zvýší o pětinu, z toho přímé platby téměř o 50 %. Z hlediska zdrojů podpor připadá 65 % na EU a 35 % na národní fondy.

2.10.3. Etapa VYROVNÁNÍ 2011 – 2013

Předpokládá se, že po roce 2011 bude zemědělská politika ČR plně podřízena reformované SZP, ta však byla odsouhlasena před vstupem do EU. Po roce 2011 budou také přímé podpory hrazeny plně ze zdrojů EU s podmínkou převodu části přímých podpor větších podniků (těch, co mají roční objem přímých podpor více jak 500 0€) do strukturálních podpor.

V letech 2012 – 2013 by mělo dojít k plnému financování přímých plateb ze zdrojů EU při povinném respektování podmínek cross compliance.

Celkové porovnání předpokládaného objemu podpor zemědělství v období 2007 – 2010 (36,4 mld. Kč) s možným průměrným ročním objemem podpor v období 2011 – 2013 (39,3 mld. Kč) ukazuje, že celkové podpory se zvýší o 9 % a přímé platby o 5 %. Z hlediska zdrojů podpor připadá 80 % na zdroje EU a 20 % na národní.

3. Charakteristika malého podniku se zaměřením na rostlinnou výrobu

3.1. Charakteristika podniku

Obchodní společnost „Klásek s.r.o.“ je zemědělský podnik sídlící v malé obci Jasenná, nedaleko města Jaroměř. Předmět podnikání lze charakterizovat takto: společnost se zabývá výhradně rostlinnou výrobou, obhospodařuje cca 850 ha půdy a sklizené produkty (v současné době) nijak dále nezpracovává a dále je prodává obchodníkům anebo přímým zpracovatelským podnikům. Jakožto společnost působící v oblasti zemědělské je zapsána do evidence zemědělského podnikatele u příslušného úřadu obce s rozšířenou působností v Jaroměři. Jako jedinou nevýhodou zvolené právní formy se dá považovat dvojí zdanění podílu na zisku.

Za společnost jednají a podepisují dva jednatele.

Dle klasifikace podniků, na základě počtu zaměstnanců, patří společnost do kategorie mikropodniků. Zaměstnává pouze pět zaměstnanců na hlavní pracovní poměr.

Společnost obchoduje na tuzemském i evropském trhu.

Obchodním společníkem, se 100 % obchodním podílem, je společnost „Ährchen GmbH“, sídlící v Německu, věnující se kromě rostlinné výroby také živočišnou produkcí a výrobou energie z alternativních zdrojů.

3.1.1. Hlavní cíle podniku

- postupné získávání volné půdy k zemědělské činnosti v určitém časovém horizontu na bázi dlouhodobých nájemních smluv, aby tak byla zabezpečena jistota možné produkce a s tím spojená existence podniku,
- udržování a vylepšování vztahů se současnými pronajímateli, každoročně pravidelně zjišťovat jejich spokojenost na společných setkáních,
- vytvoření dobrého pracovního kolektivu, který bude ctít myšlenky podnikatelského záměru podniku a stane se personálním hnacím motorem celé činnosti. Klásek s.r.o. chce postupovat dle časového harmonogramu, sledovat jejich snahu o nové znalosti a dovednosti a jejich potřebu podílet se na funkčnosti firmy – metodou dotazování a pozorování,
- zajistit konkurenceschopnost vůči ostatním podnikům v kraji,

- utužit vztahy s obchodníky a dodavateli, kteří by se měli postupem času stát důvěryhodnými obchodními partnery.

3.1.2. *Strategie podniku*

- aby Klásek s.r.o. vstoupil do podvědomí vlastníků pozemků, je prioritní posílit jméno společnosti mezi obecnou širokou veřejností. To je zajišťováno orientací na klíčovou skupinu lidí – dle veřejných dat katastru nemovitostí. V současné chvíli formou oslovovacích dopisů s nabídkou na spolupráci. Firma se také snaží o sponzorskou činnost např. škol, školek, zájmových činností, mysliveckých a hasičských sdružení v místě podnikání,
- Klásek s.r.o. si váží svých pronajímatelů. Proto si zakládá na včasném provedení úhrady nájemného, neporušování zásad dobrého zemědělce na pozemcích, které mu vlastníci svěřili k obhospodařování, informuje je o každoroční činnosti podniku, o dalších plánech a buduje tak vzájemnou důvěru,
- management podniku seznamuje zaměstnance s hlavními cíly společnosti, s průběžnými plány a časovým rozpětí jejich naplnění. Touto strategií jim chce dodat pocit, že jsou součástí společnosti a že bez jejich práce by podnik nevyráběl. Tím dosáhne svého cíle, aby zaměstnanci loajálně a zodpovědně odváděli svou práci,
- strategií cíle silné konkurenceschopnosti je utužení postavení podniku v důvěryhodném a kladném vztahu s pronajímateli, dodavateli i odběrateli,
- Klásek s.r.o. chce dosáhnout vzniku pevné a fungující sítě nákupu a odbytu podniku. Strategií v tomto bodě jsou včasné platby dodavatelům, tvorba spolupráce, založená na pozitivních zkušenostech, vybudování výhodných odběrů zboží a služeb – množstevními slevami a rabaty. Dále zajištěním takové doby splatnosti, aby byli odběratelé schopni včas platit závazky, které budou použity na placení závazků podniku. Podstatná je též spolupráce s menšími subjekty, posílení odbytu tímto směrem.

3.1.3. *Organizační struktura podniku*

Organizační strukturu společnosti tvoří dva jednatelé, jeden z nich současně zastává i funkci ředitele. Dále firma zaměstnává 4 zaměstnance na hlavní pracovní poměr. Pracoviště je rozděleno v podstatě na dva úseky:

- sekretariát,
- samotný úsek výroby.

Zaměstnanci úseku výroby mají v pracovních smlouvách zakotveny základní požadované pozice, zvané Pracovník v zemědělství, Mechanizátor, Traktorista a Ošetřovatel rostlin, jejichž předmětem jsou kupř. pěstování, výsadba a sklizeň plodin a rostlin, manipulační práce v rostlinné výrobě. Díky tomu je zajištěna vzájemná zastupitelnost. Na úseku sekretariátu jsou ředitel a asistentka jednatele. Pozice ředitele je nezastupitelná a zodpovídá za všechna ostatní pracovní místa. Pozice asistentky jednatele je zastupitelná ředitelem či jednatelem a nezodpovídá za žádná pracovní místa.

3.2. Zaměření podniku

Společnost hospodaří na cca 760 ha orné půdy a stará se i o 90 ha trvale travních porostů. V současné chvíli provozuje pouze rostlinnou výrobu. Specializuje se na plodiny krmného charakteru. Mezi stálou produkci patří kukuřice na zrno, pšenice ozimá, ječmen ozimý a triticales ozimé. Svou činnost orientuje tedy primárně na zdokonalování technologií péče o půdu a její opracování a zvyšování výnosů ze sklizní např. kvalitním osivem a prevencí proti chorobám rostlin. Samozřejmě, že vše je v závislosti základního specifika zemědělství tzn. dle povětrnostních a klimatických podmínek.

3.3. Obchodní činnost

Vzhledem k faktu, že jediným společníkem je německá mateřská společnost, nezaměřuje se Klásek s.r.o. jen na trhy v ČR. Firma obchoduje i na mezinárodních trzích. Sklizené produkty skladuje pouze po dobu nezbytně nutnou a své zásoby uvolňuje podle finančních potřeb podniku a dle situace vývoje cen na komoditních burzách.

Obchodními partnery jsou přímí zpracovatelé krmných zemědělských komodit nebo obchodníci s těmito produkty.

Dále podnik poskytuje i drobné služby v oblasti zemědělství, jen v případě přímé poptávky. Sám Klásek s.r.o. není v této činnosti nikterak aktivní.

3.4. Strategická pozice podniku

Jak již bylo řečeno, tak atraktivita zemědělství pro zahraniční investory má tendenci růstu a pokud si ji zachová, mělo by se zemědělství ubírat dobrým směrem. I tento podnik má za zakládajícího společníka zahraniční subjekt a rozvoj podniku je znatelný.

Management společnosti Klásek s.r.o. má rozsáhlé zkušenosti s vedením podniku a to především z praxe získané v zahraniční mateřské firmě Ärchen GmbH. Mají tedy jasné vize o tom, jak budovat zázemí začínajícího podniku.

Kvalita a jakost výroby, technologické postupy a vývoj produktivity jsou aplikovány dle podobných standardů jako v mateřské firmě s ohledem na podmínky v ČR (klíma, přizpůsobené obdělávání půdy atp.)

Lidské zdroje si podnik vybírá především z nižší věkové kategorie – možnost zaučení, nastavení pohledu na výrobu a chod podniku, rychlejší adaptace k podmínkám, časová flexibilita.

V oblasti technologického vývoje neprobíhají tak rychlé a zásadní změny, avšak jsou určité technologie či způsoby zlepšení (zdokonalování skladovacích metod a zařízení, zdokonalování strojů na opracování půdy, které šetří čas a náklady atp.), které přinášejí jisté výhody. Ve srovnání s okolními podniky patří Klásek s.r.o. do skupiny podnikatelů, kteří udávají nový směr v obhospodařování půdy a aplikují technologii časově méně náročného způsobu obdělávání půdy.

V blízkém okolí firmy se nenaskýtá velká šance k založení a následnému rozvoji nových konkurenčních podniků, což je pro tento podnik relativní výhodou. Na druhou stranu se již existující producenti snaží přirozeně udržet svou pozici na trhu a posilovat svou konkurenceschopnost. Klásek s.r.o. získává oproti ostatním podnikům díky nabízené výši rent za půdu, čímž si nastavila do budoucna vysokou hranici, pod kterou však nebude možné se posunout. Podniky, které se chtějí vyrovnat anebo alespoň udržet krok, musí výrazně změnit své finanční plány do dalších let nebo snižovat výměru obhospodařované půdy, což je zase naopak příležitostí právě pro předmětný podnik.

Obec, v níž podnik sídlí, nabízí dostatečné množství pracovní síly a díky záměru radnice poskytnut nové stavební parcely je jistota rozvoje zabydlenosti. Nabízí se otázka, zda je dostupná pracovní síla dostatečně kvalifikovaná? Pro Klásek s.r.o. není nakonec tento fakt až takovou překážkou, jelikož management podniku usiluje zejména o vlastní zapracování zaměstnanců a poskytnutí odborného zaučení (jak v sídle podniku, tak v zahraniční mateřské společnosti).

3.5. Podnikové zdroje

Mezi nejdůležitější podniková aktiva patří:

- současný majetek (areál se skladovacími kapacitami, administrativní budovou a zázemím pro zaměstnance, opravárenskou dílnou a zařízeními pro budoucí živočišnou výrobu, vlastní pozemky),
- sjednávání nájemních smluv na dlouhou dobu – jistota hospodaření,
- časové kapacity (podnik dobře pokrývá množství obhospodařované půdy),
- výrobní kapacity (stačí na úhradu výrobních nákladů),
- výrobní zařízení – technika (stroje jsou pronajímány mateřskou firmou, jistota techniky do budoucna, nehrozí ukončení nájemních smluv atp.)
- dodavatelé (podnik za dobu existence prozatím získal spolehlivé a cenově dostupné dodavatele na trhu),
- produkt (zemědělské komodity, které jsou nedílnou součástí potravinářského procesu, ať už do něj vstupují z jakékoliv strany – potravinářské komodity, nebo krmné komodity pro zvířata),
- zaměstnanci (spolehliví, flexibilní, ochotni se učit novým věcem),
- stálí odběratelé (jistota odbytu),
- znalosti a dovednosti managementu,
- zkušenosti (ve vedení zemědělského podniku, v pohybu na trhu s komoditami v EU),
- příležitosti vzdělávání zaměstnanců,
- nabídka dlouhodobé spolupráce pronajímatelům půdy,
- dobrá pověst,
- udržování dobrých a férových vztahů (pronajímatelé, pozemkový fond, agentura pro zemědělství a venkov, kontroly ze životního prostředí atp.),
- splňování podmínek cross compliance¹¹ – žádné sankce za nesplnění, podnik není na seznamu „problémových“ subjektů.

---

¹¹ více viz. kapitola 4.4. Systém kontrol

4. Podstata a podmínky státních subvencí

Klásek s.r.o., jakožto společnost podnikající v oblasti rostlinné výroby, je zainteresována do dotačních titulů týkajících se půdy a rostlinné výroby. Vzhledem k tomu, že podnik působí na trhu teprve tři roky a je ve fázi růstu, potřebuje stabilizovat poměr mezi náklady a výnosy, aby dosáhla stability. I proto se v současné chvíli nepouští do žádných hodnotných investic, byť na ně také existuje řada podpůrných dotačních titulů, ale je nutná spoluúčasť příjemce dotace. Co se týče živočišné výroby, tak ta je ve fázi plánování a příprav a tato sekce podnikatelské činnosti s sebou přinese také možnosti využití subvencí.

4.1. Význam dotací pro Klásek s.r.o.

Jak je známo, tak základním principem dotačních titulů je *doplnění příjmů zemědělců*. Klásek s.r.o. je žadatelem o subvence z nejpodstatnějšího důvodu – chce si tímto zajistit odpovídající životní úroveň.

Zároveň podnik vnímá dotace jako *podporu podnikání*, jistou motivaci proč podnikat v agrárním sektoru a odvádět svou činnost co nejlépe v souladu s platnými zákony a předpisy. Taktéž firmu motivuje ten fakt, že se svou produkcí podílí na *zajištění plně soběstačného evropského trhu s potravinami*.

Zdroje dotačních titulů lze v České republice (jako člena EU) rozdělit podle zdrojů finančních prostředků, ze kterých je na vyplácení čerpáno¹². Jedná se o evropské dotační programy, které jsou *kofinancovány* (spolufinancovány) ze státního rozpočtu ČR a doplněny národními dotačními programy, které jsou *v plné výši* vypláceny ze státního rozpočtu ČR.

Subvence nejčastěji vnímáme ve formě přímých dotací, zaručení výše cen, zvýhodněných úvěrů. Klásek s.r.o. využívá první variantu formy podpor a to přímé dotace¹³. Pojmem dotace se tedy v ekonomii rozumí peněžitá úhrada ze strany státu (zpravidla vlády nebo zákonodárského sboru) nebo územněsprávního celku nějakému subjektu v zájmu snížení ceny určitého statku, jehož poskytování je ve veřejném zájmu (v zemědělství tímto myslíme potraviny).

Společná zemědělská politika se v období 2007 – 2013 má zaměřovat především na zvyšování kvality potravin, zajištění bezpečnosti potravin, garanci dobrých životních

¹² viz. kapitola 4.5. Návrh dalších možných subvencí pro Klásek s.r.o.

¹³ více viz. kapitola 4.3. Zařazení MP do systému dotací

podmínek venkovské společnosti, zachování zdravého životního prostředí pro další generace, zajištění lepšího zdraví a vhodných životních podmínek zvířat – těchto cílů dosahuje také prostřednictvím dotací a to se snahou co nejvíce eliminovat náklady na tuto politiku. Díky tomuto zaměření SZP na časový úsek 2007 – 2013 si Klásek s.r.o. v době založení firmy nemohl vybrat takřka žádnou adekvátní nabídku pro jeho pole působnosti v rostlinné výrobě.

Je evidentní, že dotované oblasti hospodářství se často stávají předmětem kritiky a nesouhlasu. I Klásek s.r.o. může toto konstatovat. Jako žadatel se setkal s různými negativními ohlasy. Tyto nepříznivé připomínky byly ve vztahu s rentou za pozemky, které má daný podnik v nájmu. Pro „obyčejné“ lidi je výše a samotná existence finanční podpory silným argumentem. Podle mnohých z nich je to důvod, proč žádat po uživateli větší a větší nájemné za jejich pozemky. Dotace mají své finanční zdroje v odvedených daních daňových poplatníků a právě proto jsou též cílem zvýšené pozornosti.

Dotace jsou také chápány jako narušení rovných a spravedlivých konkurenčních podmínek. Což dle informací, sdělených vedením Klásku s.r.o., je velmi silně vnímáno širokou veřejností a negativní přístup k tomu mají i menší podniky (např. s výměrou 100 a méně hektarů obhospodařované půdy). Subvence mají vliv na tvorbu cen a mohou bezpochyby narušovat volný obchod.

4.2. Podmínky získání subvencí

Předpokladem toho, aby Klásku s.r.o. byly vypláceny dotace je však plnění celé řady podmínek a cílů SZP – ať už se jedná o oblast hygieny a bezpečnosti potravin, životních podmínek zvířat, ochrany ptactva a zvěře nebo zachování tradiční venkovské krajiny a péče o životní prostředí.

Když se Klásek s.r.o., subjekt podnikající v oblasti rostlinné výroby, rozhodl v roce 2007 pobírat zemědělské dotace, bylo potřeba učinit následující:

- přihlásit se do Registru půdy – LPIS (geografický informační systém) – zajišťuje MZe (Ministerstvo zemědělství),
- splnit podmínku obhospodařované výměry alespoň 1 ha zemědělské půdy (buď na základě nájemní smlouvy, nebo pozemky v osobním vlastnictví),
- podat žádost o dotaci v řádném termínu – zajišťuje MZe,

- dodržovat podmínky, které jsou stanoveny pro vyměňování a pro souhlasné rozhodnutí o nároku na vyplacení dotace – kontrolu dodržování zajišťuje řada institucí:
  - SZIF = Státní zemědělský intervenční fond (GAEC),
  - ČIŽP = Česká inspekce životního prostředí (životní prostředí),
  - ÚKZÚZ = Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (hnojení, ochrana rostlin),
  - ČPI = Česká plemenářská instituce (*živočišná výroba*),
  - SRS = Státní rostlinolékařská správa (*živočišná výroba*).

Organizace, která má na starost administrativu a vyplácení, se jmenuje ***Státní zemědělský intervenční fond***.

4.3. Zařazení MP do systému dotací

Klásek s.r.o. je registrovaným žadatelem o tři dotační tituly:

- **SAPS** = jednotná platba na plochu (sazba na hektar obhospodařované a způsobilé zemědělské půdy – jakékoliv kultury),
- **Top-Up** = národní doplňkové platby, které dorovnávají SAPS nových členských států EU na úroveň těch starých. Jsou tedy poskytovány *pouze ve vztahu se SAPS*,
- **Pěstování meziplodin** – pětiletý závazek dodržování osevu meziplodinami na dané výměře, která je podmíněna min. 3 % a max. 10 % z celkové výměry orné půdy pro daný kalendářní rok.

Přičemž SAPS i Top-Up jsou dotacemi z oblasti přímých plateb. Pěstování meziplodin je jednou z dotací v oblasti AEO (agroenvironmentální opatření). O tyto dotace se žádá každoročně nejpozději do 15.května prostřednictvím jednotné žádosti.

4.4. Systém kontrol

Aktuálně od počátku roku 2009 v České republice platí ***systém kontroly podmíněnosti – Cross Compliance***. Jedná se o systém podmínek, které musí Klásek s.r.o. jakožto žadatel o dotační tituly plnit a dodržovat bez výjimky. V případě nedodržení dochází v lepším případě ke snížení výměru výše dotace, v horším případě k odebrání dotace. Formu a metodu kontroly si ČR stejně tak jako ostatní členské státy EU volí sama.

Klásek s.r.o. musí dodržovat a splňovat: soustavu standardů (stanovených SZP) udržování půdy v Dobrém zemědělském a environmentálním stavu (GAEC), dodržováním povinných požadavků v oblasti životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin, dobrých životních podmínek zvířat a minimálních požadavků v rámci agroenvironmentálních opatření (AGROENVIRO). Pro Klásek s.r.o. je tedy závazné plnit tato opatření, která představují pro podnik následující podmínky:

4.4.1. GAEC

Hospodaření v souladu se standardy GAEC je jednou z podmínek poskytnutí plné výše přímých podpor.

4.4.2. Povinné požadavky na hospodaření (SMR)

Jsou to požadavky uvedené ve vybraných člancích 18 aktů (směrnic a nařízení) z oblasti životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin a dobrých životních podmínek zvířat, a které jsou stanoveny platnými právními předpisy.

4.4.3. AGROENVIRO

Požadavky na hnojení a ochranu rostlin.

Všechny oblasti systému kontrol podmíněnosti musí Klásek s.r.o. dodržovat. Kontroly jsou prováděny náhodně (minimálně 1 % žadatelů – to je přibližně 240 subjektů), avšak větší pravděpodobnost ke kontrole mají subjekty, které v minulosti byly kontrolovány a kde se objevily nějaké nedostatky. Přímé platby jsou podmíněny dodržováním zásad a evidencí hnojiv a ochrany rostlin. V případě porušení kontrolních bodů dochází k udělení sankce ze zákona a k udělení sankce v podobě stržení procentuální sazby s přímých podpor. Hodnocení neshod s podmínkami je na základě rozsahu, závažnosti, trvalosti a jejich opakování. Klásek s.r.o. byl do současné doby kontrolován každý rok od počátku své existence – tedy ve 2007, 2008 i 2009. Lze konstatovat, že nebyly objeveny žádné závažné skutečnosti a nedostatky, které by bránily v získání dotace, udělení sankce nebo způsobily její snížení. Kontrolován byl z toho důvodu, že hospodaří na pozemcích, které Klásek s.r.o. převzal od předchozího podnikatelského subjektu, a tak SZIF kontroloval plnění obou povinných evidencí.

4.5. Návrh dalších možných subvencí pro Klásek s.r.o.

Spektrum programů dotačních titulů v ČR je tak bohaté, že by si zasluhovalo samostatnou práci na toto téma. Avšak nabídka „nových“ subvencí pro daný podnik už není tak bohatá. Jedná se totiž o programy zabývající se rozvojem technologií, investicemi do zařízení, nákupem půdy, podporou mladých zemědělců, ekologickým zemědělstvím, péčí o travní porosty, rozvojem venkova, zkvalitňováním produktů a zvyšováním jejich nabídky, podporou méně příznivých oblastí, podporou hospodářských zvířat apod. Drtivá většina vyjmenovaných programů není pro Klásek s.r.o. zajímavá, jelikož nespĺňuje dané podmínky žadatele.

Klásek s.r.o. krátce po svém vzniku v roce 2007, kdy byly níže uváděné programy právě na samém začátku pětiletého období, zhodnotil své možnosti a zjistil, že v dané chvíli neměl možnost požádat o žádné další subvence. Pro období 2007 – 2013 bylo a stále je v nabídce:

- *Přímé platby* – podpora čerpána částečně ze státního rozpočtu a z části ze zdrojů EU,
- Program rozvoje venkova na období 2007 – 2013 – podpora poskytována Evropskou unií,
- Operační program Rybářství na období 2007 – 2013 – podpora poskytována Evropskou unií,
- Dotace v rámci Společné organizace trhu – podpora poskytována Evropskou unií,
- *Národní dotace* – podpora poskytována z národních zdrojů ČR,
- *Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF, a.s.)* – zdroje pro poskytování podpor čerpá ze státního rozpočtu a z vlastních prostředků.

Klásek s.r.o. žádá pouze o dotační tituly obsažené v programu Přímých plateb¹⁴. V současné době, kdy podnik plánuje sestavení žádosti na rok 2011, již lze navrhnout další subvence. Jedná se o podpory z Programu rozvoje venkova, které by byly vhodné pro zaměření výroby dotčeného podniku:

4.5.1. Návrh I. – Biopásy

Předmětem této dotace je vytvoření biopásu (prostoru pro volně žijící živočichy) na půdním bloku s kulturou orná půda. Žadatel musí umístit vytvořené biopásy o šíři 6 – 12

---

¹⁴ viz. kapitola 4.3. Zařazení MP do systému dotací

metrů při okrajích půdních dílů nebo uvnitř těchto bloků. Vzhledem k tomu, že Klásek s.r.o. je žadatelem o dotační titul Pěstování meziplovin, tak by bylo potřeba vybírat jiné vhodné půdní bloky pro výsev biopásů. Je to z toho důvodu, že v opačném případě by tak Klásek s.r.o. obdržel jen jednu z žádaných dotací na daný půdní blok.

Klásek s.r.o. se snaží o zvětšování rozlohy obhospodařované půdy, takže pokud by v tomto nadále pokračoval, bylo by možné stanovit bloky vhodné pro biopásy. Pak by se využila další možnost získání dotací a pro Klásek s.r.o. by to představovalo přísun finančních prostředků. Tyto dotace by pak bez problémů pokryly samotné vytvoření biopásů a přinesly i zisk. Vzhledem ke skutečnosti, že tento dotační program byl dotčenému podniku nabízen i ze strany Státní rostlinolékařské správy, lze usuzovat, že by poté Klásek s.r.o. na tuto organizaci působil dobrým dojmem, že využívá jejich rad a doporučení.

4.5.2. Návrh II. – Modernizace zemědělských podniků

Dotace je zaměřena na investice do zemědělských staveb a technologií (rekonstrukce a výstavba nových staveb včetně nezbytného zázemí stavby/staveb). Doporučením pro Klásek s.r.o. by v tomto případě bylo využít dotaci na podporu investic do výstavby či rekonstrukce staveb a technologií pro rostlinnou výrobu, kupř. skladovacích prostor pro obiloviny (sila a horizontální haly), technologie čištění obilovin, dopravní cesty pro technologie čištění, zařízení pro sušení obilovin, manipulační zásobníky, systém a vybavení pro zjišťování a hodnocení kvalitativních parametrů obilovin apod.

Dle informací vedení společnosti Klásek s.r.o. se dá říci, že podnik měl a má nadále zájem o vybudování výkonné jednotky na skladování, čištění a sušení. Tento záměr byl pozastaven z důvodu současného plánování živočišné výroby. Vznik živočišné produkce jako další hlavní činnosti vedle rostlinné výroby je spojen s investicí do výše zmíněného zařízení. Závěrem lze doporučit, aby Klásek s.r.o. už v této fázi plánování dalšího vývoje počítal s možností žádosti o tuto dotaci.

5. Odbytový trh v EU

Firma Klásek s.r.o. má tu výhodu, že může využít zkušeností a navázat na již prověřený odbytový trh, na kterém se pohybuje její mateřská firma sídlící v Německu. Zcela novým trhem pro podnik byl před třemi lety trh český.

Firma se snaží:

- usměrňovat výrobu podle potřeb trhu,
- podnikatelskou činnost přizpůsobovat potřebám trhu, avšak vždy s ohledem na vliv povětrnostních a klimatických podmínek, díky nimž může dojít k nedostatečné výrobě,
- dlouhodobě a důkladně sledovat a zkoumat trh odbytu,
- získávat informace o vybraných výrobcích a jejich prodeji,
- získávat informace o situaci na trhu,
- vytvořit jakousi prognózu do budoucna (resp. na určité časové období), jak by se daný trh mohl vyvíjet.

Informace čerpá:

- ze statistických údajů,
- z burzovních údajů,
- z vlastních zkušeností,
- z chování zákazníků na daném trhu,
- z přímého jednání s odběrateli a jejich plánů,
- z ekonomické a politické situace státu (v návaznosti na zemědělskou politiku státu),
- ze situace na spřízněných hospodářských odvětvích (zpracovatelská odvětví - potravinářský průmysl, produkce hospodářských zvířat),
- z celosvětové situace potřeby potravin a zemědělských komodit jako takových.

5.1. *Odbyt produkce v ČR*

Zahraniční obchod s potravinami a zemědělskými komoditami má hlavní opodstatnění v tom, že ne každá země má ideální nebo alespoň vyhovující klimatické podmínky pro produkci všech druhů komodit. Proto se Klásek s.r.o. zabývá produkcí obilovin, kterým se v místě působnosti podniku daří.

ČR má například nevhodné podmínky pro pěstování ovoce a zeleniny a to především těch druhů, které jsou pěstovány v pásech subtropických a tropických. Zelenina je dovážena především z důvodu relativně malé půdní výměry, na které je v ČR pěstována. V okolí podniku Klásek s.r.o. je jeden relativně významný pěstitel zeleniny a jeden pěstitel ovoce, oba tito pěstitelé využívají nevelkou část půdy pro tuto produkci.

Ve zbožové struktuře zahraničního obchodu za rok 2009 můžeme sledovat, že nejvyšší schodek zaznamenal obchod se zeleninou a ovocem, masem a masnými výrobky a s kávou, čajem, kakaem, kořením a výrobky z nich.

Zahraniční obchod s obilovinami vykazuje za rok 2009 **přebytek vyšší o 2,3 mld. Kč**. V období leden až duben roku 2010 zaznamenáváme však už vyšší import.

Je to způsobené zejména vyššími intervenčními nákupy obilí a zvýšením zásob zemědělců. Podstatně vyšší zadržované zásoby zemědělců způsobil především propad výkupních cen. Celosvětově nejvyšší procento zahraničního obchodu v agrárním sektoru zaujímají státy Evropské unie.

5.2. Odbyt podniku Klásek s.r.o.

Podle interních údajů firmy je zřejmé, že obchoduje celkem rovnoměrně na tuzemském i zahraničním trhu.

Na českém trhu uzavírá podnik kontrakty s obchodníky se zemědělskými komoditami nebo s přímými zpracovateli. Obě skupiny jsou zastoupeny ve stejném poměru.

Partnery pro zahraniční obchod jsou pak převážně obchodníci se zemědělskými komoditami. Klásek s.r.o. prodává své zboží do Německa. Využívá ověřených kontaktů své zahraniční mateřské firmy.

Na obou trzích se podniku podařilo nalézt spolehlivé a loajální obchodní partnery. Volba odbytového trhu vždy závisí na aktuálním vztahu EUR/CZK, poptávce po nabízeném zboží, celosvětové nabídce komodit i na aktuální úrodě.

5.3. Nové možnosti odbytu

Klásek s.r.o. se v současné době zaměřuje na své **stálé odběratele**. Tito obchodní partneři jsou z blízkého okolí dotčeného podniku nebo to jsou obchodní partneři mateřské firmy Ärchen GmbH. Klásek s.r.o. také prodává své zboží přímo mateřské firmě.

Na tuzemském trhu existují další vhodné podniky pro odbyt Klásku s.r.o. Zásadním problémem v současné době je to, že mnoho z těchto potenciálních obchodních partnerů je

nuceno ukončit svou podnikatelskou činnost. Jedná se o subjekty, které podnikají v oblasti živočišné výroby nebo se zabývají zpracováním zemědělských komodit a výrobou krmiv pro hospodářská zvířata. Právě tyto podniky, které mohou být středem zájmu pro Klásek s.r.o., v tuto chvíli vyrábějí své produkty pod cenou a proto řada z nich s podnikáním končí. Z tohoto důvodu se omezuje rozvoj zmiňovaného odbytového trhu, který vyhledává společnost Klásek s.r.o.

Z výše zmíněných příčin se Klásek s.r.o. snaží rozvíjet **obchodní vztahy na zahraničních trzích**. Jak již bylo řečeno, tak jeho zboží je prodáváno do Německa. Stále se objevují nové možnosti odbytu a to zejména díky plnění podmínek uzavíraných kontraktů a spokojenosti zákazníka s dodávaným zbožím. Dá se říci, že funguje princip dobré pověsti a tak kladné odezvy na dodávané zboží přináší Klásku s.r.o. nové obchodní styky. V dané chvíli Klásek s.r.o. jedná se zájemci o zemědělské komodity pro bioplynové stanice, což nabízí firmě nové výzvy a obchodní příležitosti.

Probíraný podnik by se měl soustředit na plnění svého cíle o vybudování sítě důvěryhodných obchodních partnerů. Tohoto cíle chce Klásek s.r.o. dosáhnout navázáním **spolupráce s menšími podniky**. Malé a střední subjekty by se v obytu měly nyní stát cílovou skupinou. Takových podnikatelů je na zpracovatelském trhu relativně dostatek. Potřebují si zajistit dostatečný přísun kvalitních surovin a pokud možno za výhodně dohodnutých podmínek. Těmito podmínkami může být například prodloužená doba splatnosti faktur za zboží nebo jeho včasná dodávka. Obojí může Klásek s.r.o. nabídnout. Kratší lhůtu splatnosti faktur prosazuje předmětný podnik u velkých odběratelů a s dodáním zboží v dohodnutém termínu není evidentně žádný problém. Sklizené komodity jsou skladem k dispozici a vždy připraveny k odběru.

Dále je vhodné, aby se Klásek s.r.o. nesoustředil pouze a jen na prodej vyprodukovaných obilovin. Může nabídnout i určité typy zemědělských prací. Tím by mohly být následující služby: pomocné práce při sklizni (podnik má velmi výkonný kombajn), odvozy a přepravy na vlecích o kapacitě 8 t, nakládání např. stavebních materiálů, služby okolním vesnicím a městům jako kupř. odklizení sněhu nebo posekané trávy, čištění komunikací vysoce výkonným kartáčem. Na všechny výše uvedené činnosti má Klásek s.r.o. strojní zařízení. Zatím jej používá pouze pro vlastní potřebu, což by se mohlo změnit. Prostřednictvím této navržené cesty by se otevřel prostor pro nový druh odbytového trhu. Pomocných služeb by využívali zejména menší podnikatelské subjekty a například i

veřejnost či okolní obce. Zavedení této orientace na prodej služeb vyžaduje dostatek pracovních sil a také prioritně správnou organizaci času.

Po prozkoumání poptávky po zboží a službách konkurenčních podniků (metodou pozorování) v blízkosti Klásku s.r.o. lze konstatovat, že výše navržené nové příležitosti odbytu by našly své uplatnění a své zájemce.

Klásek s.r.o. by se podle všeho měl více zaměřit na strategii cíle, který se týká odbytu a tuto strategii posílit, tak jak je výše navrženo.

6. Závěr

Úkolem této práce byl popis a rozbor jednotlivých pojmů, týkajících se významu, funkce a specifík zemědělství a agrární politiky. Tomuto se věnuje teoretická část bakalářské práce. Praktická část bakalářské práce je systematicky rozdělena do třech oddílů. V první části je charakterizován zvolený zemědělský podnik „Klásek s.r.o.“. Dále je naznačeno jaké cíle a strategie má podnik, jaké podnikové zdroje Klásek s.r.o. využívá a jakou zaujímá strategickou pozici na trhu.

Navazující část pojednává o pozici firmy Klásek s.r.o. v oblasti čerpání státních dotací a o jaké dotace podnik žádá. Část zmíněného oddílu též nastiňuje základní podmínky, které je nutné dodržovat z hlediska žadatele o subvence.

Mimo to práce mapuje na jakých trzích Klásek s.r.o. obchoduje, jak funguje podnikový odbyt a kde firma čerpá informace o odbytových trzích.

Společnost Klásek s.r.o. je – jakožto podnik zabývající se pouze rostlinnou výrobou – žadatelem základních dotačních titulů. V praktické části bakalářské práce jsou zmíněny i návrhy možných státních subvencí, ve kterých by se Klásek s.r.o. mohl angažovat a jak by jich mohl dosáhnout. Zároveň se zde objevuje zhodnocení plnění strategických cílů zaměřených na odbytové trhy podniku a předneseny nové možnosti odbytu.

Použitá literatura

- 1) SYNEK M. a kol.: *Podniková ekonomika*. Praha: C.H.Beck, 2006. ISBN 80-245-0679-3
- 2) VALDER, A: *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. Praha: Aspi, 2008. ISBN 978-80-7357-388-1
- 3) SVATOŠ M. a kol.: *Zahraniční obchod*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2708-0
- 4) NESNÍDAL, T.; PODHAJSKÝ, P.: *Obchodování na komoditních trzích*. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1851-0
- 5) SVATOŠ, M. *Ekonomika agrárního sektoru*. 2008. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. ISBN 978-80-213-1846-5.
- 6) SVATOŠ, M. *Agrární politika*. 2009. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. ISBN 978-80-213-1914-1.
- 7) HOMOLKA, J.; PLETICHOVÁ, D.; MACH, J. *Zemědělská ekonomika*. 2008. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. ISBN 978-80-213-1830-4.
- 8) SOKOL, Z. *Příjmová disparita zemědělství*. 1994. Praha: VÚZE Praha, 1994.
- 9) HOMOLKA, J.; MACH, J. *Základy podnikové ekonomiky*. 2003. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2003. ISBN 80-213-1058-8.
- 10) ROLNÝ, I.; LACINA, L. *Globalizace, etika, ekonomika*. 2004. Věrovany: Nakladatelství Piskiewitz, 2004. ISBN 80-86768-04-X.
- 11) BÍLÝ, J. *Právní úprava podnikání v zemědělství*. 2005. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2003. ISBN 80-213-1321-8.

Webové zdroje

- 1) Internetové stránky Ministerstva zemědělství: <http://eagri.cz/public/eagri/>
- 2) Internetový portál o Evropě: <http://www.euroskop.cz/>
- 3) Internetové stránky SZIFu: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous>

Seznam příloh

Příloha A   Jednotná žádost 2010 – 4 str.

Příloha B   Podmínky dobrého zemědělského a enviromentálního stavu (GAEC) – 2 str.

<div style="display: flex; justify-content: space-around; border-bottom: 1px solid black;"> □□□□ / □□□□ / □□□□ / □□□□□□□□ </div> <p style="text-align: center; font-size: small;">Registrační číslo žádosti o poskytnutí dotace (spisová značka)¹</p>	<p>Strana 1</p>						
 <p>SZIF Státní zemědělský intervenční fond</p>	<h2 style="margin: 0;">Jednotná žádost 2010</h2>	Ve Smečkách 33 110 00 Praha 1 Infolinka: 222 871 871 www.szif.cz					
Razítko místa příjmu žádosti ¹ <div style="border: 1px solid black; height: 80px; width: 100%;"></div>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%; border-bottom: 1px solid black;">Registrační číslo žadatele</td> <td style="width: 40%; border-bottom: 1px solid black;">Podpis osoby¹</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;">Datum příjmu žádosti¹</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black;">Příjmení osoby¹</td> <td style="border-bottom: 1px solid black;"></td> </tr> </table>	Registrační číslo žadatele	Podpis osoby ¹	Datum příjmu žádosti ¹		Příjmení osoby ¹	
Registrační číslo žadatele	Podpis osoby ¹						
Datum příjmu žádosti ¹							
Příjmení osoby ¹							
<h3>1. Údaje o žadateli</h3>							
1. Obchodní firma vč. právní formy	2. Identifikační číslo	3. FO PO ²					
4. Příjmení žadatele	5. Jméno žadatele	6. Rodné číslo					
7. Adresa sídla/trv. bydliště - Ulice	8. Číslo popisné	9. Číslo orientační	10. Obec				
11. Část obce, městská část	12. Kraj (dle NUTS-3)	13. PSČ					
14. Telefon 1	15. Telefon 2	16. E-mail					
<h3>2. Adresa pro doručování</h3> <p style="font-size: x-small;">(je-li odlišná od adresy sídla nebo adresy trvalého bydliště fyzické osoby)</p>							
17. Adresa - Ulice	18. Číslo popisné	19. Číslo orientační	20. Obec				
21. Část obce, městská část	22. Kraj (dle NUTS-3)	23. PSČ					
<h3>3. Bankovní spojení žadatele</h3>							
24. Název banky	25. Číslo účtu	26. Kód banky					
V případě bankovního účtu v zahraničí vyplňte:							
27. IBAN	28. BIC						
<h3>4. Právní nástupnictví</h3>							
Druh platby: ☐ Top-Up Platba na chmel ³ ☐ Top-Up Platba na přežvýkavce ³ ☐ Top-Up Platba na škrob ³ ☐ Odd.platba za cukr (SSP) ⁴ ☐ Odd.platba za rajčata (STP) ⁴							
Údaje původního žadatele:							
Reg. číslo původního žadatele	Obchodní firma vč. právní formy	Identifikační číslo					
Příjmení	Jméno	Rodné číslo					
1 žadatel nevyplňuje 2 žadatel zaškrtně FO - fyzická osoba nebo PO - právnická osoba 3 ve vztahu k žádostem 2007 4 ve vztahu k žádostem 2009							
F100101001	Číslo předtisku:						

<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	Strana 2	
 SZIF Státní zemědělský intervenční fond	<h2 style="margin: 0;">Jednotná žádost 2010</h2>	Ve Smečkách 33 110 00 Praha 1 infolinka: 222 871 871 www.szif.cz
5. Nežádám o poskytnutí dotace v rámci Jednotné žádosti:		
☐ Nežádám o poskytnutí dotace v rámci Jednotné žádosti, podávám pouze deklaraci veškeré mnou obhospodařované zemědělské půdy.		
6. Žádám o poskytnutí dotace v rámci následujících opatření:		
Přímé platby		
☐ Jednotná platba na plochu (SAPS)	Počet listů <input type="text"/>	☐ Oddělená platba za cukr (SSP) <input type="text"/> tun
☐ Krávy chované v systému s TPM	<input type="text"/>	☐ Oddělená platba za rajčata (STP) <input type="text"/> tun
Méně příznivé oblasti (LFA), Natura 2000 na zemědělské půdě		
☐ LFA	Počet listů <input type="text"/>	☐ Natura 2000 na zem. půdě <input type="text"/>
Top-Up		
☐ Platba na zemědělskou půdu	Počet listů <input type="text"/>	☐ Platba na přežvýkavce <input type="text"/> VDJ
☐ Platba na chmel	<input type="text"/>	☐ Platba na chov ovcí a koz ☐ Platba na chov krav bez TPM ☐ Platba na škrab (počet tun) <input type="text"/> tun
Agroenvironmentální opatření (EAFRD)		
☐ A1 Ekologické zemědělství	Počet listů <input type="text"/>	☐ B Ošetřování travních porostů <input type="text"/>
☐ A2-O Integrovaná produkce ovocných sadů	<input type="text"/>	☐ C1 Zatravňování orné půdy <input type="text"/>
☐ A2-V Integrovaná produkce vinné révy	<input type="text"/>	☐ C2 Pěstování meziplodin <input type="text"/>
☐ A2-Z Integrovaná produkce zeleniny	<input type="text"/>	☐ C3 Biopásy <input type="text"/>
Agroenvironmentální opatření (HRDP)		
☐ A Ekologické zemědělství	Počet listů <input type="text"/>	☐ C5 Ptačí lokality na tr. porostech <input type="text"/>
☐ B Ošetřování travních porostů	<input type="text"/>	☐ C6 Biopásy <input type="text"/>
☐ C1 Zatravňování orné půdy	<input type="text"/>	☐ D Osevní postup v OZ jeskyní <input type="text"/>
☐ C2 Tvorba travnatých pásů	<input type="text"/>	☐ E1 Integrovaná produkce ovoce <input type="text"/>
☐ C3 Pěstování meziplodin	<input type="text"/>	☐ E2 Integrovaná produkce révy vinné <input type="text"/>
☐ C4 Trvale podmáčené a rašelinné louky	<input type="text"/>	
F100101001	číslo předtisku:	

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Registrační číslo žádosti

Strana 4

Jednotná žádost 2010

Ve Smečkách 33
110 00 Praha 1
Infolinka: 222 871 871
www.szif.cz

8. Závazky žadatele

Prohlašuji, že:

jsem neobdržel v tomto roce na činnost, případně na účel, pro který je dotace požadována, dotaci ze státního rozpočtu, dotaci z rozpočtu státního fondu nebo dotaci z rozpočtu územně samosprávného celku;

všechny informace uvedené v žádosti a jejich přílohách jsou pravdivé, a že jsem si vědom své trestní odpovědnosti;

jsem si vědom své povinnosti informovat neprodleně příslušný orgán o všech změnách týkajících se údajů uvedených v žádosti;

souhlasím s nakládáním s mými osobními údaji uvedenými v žádosti o dotaci dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů a dle směrnice 95/46/ES v platném znění;

jsem si vědom svých práv, které mi poskytuje zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů a směrnice 95/46/ES, v platném znění;

jsem si vědom, že údaje z této žádosti a z rozhodnutí o této žádosti budou zveřejněny v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1290/2005 a s nařízením Komise (ES) č. 259/2008 a mohou být zpracovávány subjekty příslušnými v oblasti auditu a kontroly Společenství a České republiky za účelem ochrany finančních zájmů společenství;

souhlasím s tím, aby údaje z této žádosti byly vedeny Státním zemědělským intervenčním fondem jednak v listinné podobě, jednak v elektronické databázi pro potřeby zpracování žádosti a dále souhlasím, aby byly zpracovány pro účely vlastní administrace, pro statistické, evidenční a účetní účely;

budu uchovávat všechny doklady prokazující poskytnutí a užití dotace po dobu minimálně 10 let;

jsem se seznámil s podmínkami poskytnutí dotace, o kterou žádám;

umožním vstup kontrolou pověřeným osobám a dalším subjektům oprávněným provádět kontrolu do svých objektů a na pozemky k ověřování plnění podmínek pro poskytnutí dotace a budu nápomocen při provádění těchto kontrol;

jsem v souladu s Evropskými předpisy v této žádosti uvedl veškerou mnou obhospodařovanou zemědělskou plochu;

jsem řádně zkontroloval všechny údaje uvedené v této žádosti a přiložených deklaracích, přičemž údaje uvedené v této žádosti a těchto deklaracích vyjadřují mou pravou a skutečnou vůli.

Zavazuji se:

dodržovat podmínky dotace, o kterou žádám;

dodržovat podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu uvedené v nařízení vlády č. 45/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů (cukr); v nařízení vlády č. 47/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů (SAPS); č. 75/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů (LFA a Natura 2000); č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů (AEO – EAFRD); nařízení vlády č. 95/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů; nařízení vlády č. 87/2010 Sb. (dojnice). Tyto podmínky budu dodržovat po celý kalendářní rok na veškeré mnou obhospodařované ploše.

Dále pro dotaci na opatření Méně příznivé oblasti a oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě se zavazuji, že:*

budu zemědělsky hospodařit v méně příznivé oblasti nebo oblasti Natura 2000 nejméně na výměře 1 ha s kulturou travní porost po dobu minimálně 5 kalendářních let následujících po roce, za který mi byla poprvé poskytnuta platba pro méně příznivou oblast nebo oblast Natura 2000 podle nařízení vlády č. 75/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů nebo po dobu minimálně 5 kalendářních let následujících po roce, za který mi byl poprvé poskytnut vyrovnávací příspěvek podle nařízení vlády č. 241/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Dále pro dotaci podle nařízení vlády č. 242/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů:

plnit zásady správné zemědělské praxe uvedené v příloze č. 1 nařízení vlády č. 242/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v budovách a zařízeních sloužících k zemědělské výrobě a na celé výměře mnou užívané zemědělské půdy vedené v evidenci půdy.

Dále v případě pěstování konopí setého prohlašuji, že:

neprodleně oznámím Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu počátek kvetení konopí, které pěstuji na mnou deklarovaných půdních blocích/dílech půdních bloků, a že je budu pěstovat za běžných vegetačních podmínek v souladu s místní praxí nejméně po dobu 10 dnů ode dne skončení květu.

Žadatel může předložit pouze jednu jednotnou žádost ročně.

* Nepíatí pro žadatele, kteří již závazek hospodaření splnili.

Osoba podepisující jednotnou žádost:

Jméno	Příjmení	Razítko a podpis žadatele (u PO dle OR)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Místo vyhotovení žádosti:	Datum (den, měsíc, rok):	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	

F100101001

Číslo předtisku:

Příloha č. 1 – Podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC)

1. Žadatel na půdním bloku, popřípadě jeho dílu s druhem zemědělské kultury orná půda, jehož průměrná sklonitost přesahuje 7°, zajistí po sklizni plodiny založení porostu následně plodiny, nebo uplatní alespoň jedno z níže uvedených opatření:

- a) stmiště sklizené plodiny je ponecháno na půdním bloku, popřípadě jeho dílu minimálně do 30. listopadu, jestliže to není v rozporu s bodem 2, nebo
- b) půda zůstane zorána, popřípadě podmičnuta za účelem zasakování vody minimálně do 30. listopadu, jestliže operace není v rozporu s bodem 2.

2. Žadatel na ploše půdního bloku, popřípadě jeho dílu, označené v evidenci půdy jako silně erozně ohrožená, zajistí, že se nebudou pěstovat širokořádkové plodiny kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója a slunečnice. Porosty obilnin a řepky olejné na takto označené ploše budou zakládány s využitím půdoochranných technologií, zejména setí do mulče nebo bezorebné setí. V případě obilnin nemusí být dodržena podmínka půdoochranných technologií při zakládání porostů pouze v případě, že budou pěstovány s podsevem jetelovin.

3. Žadatel na minimálně 20 % jím užívané výměry půdních bloků, popřípadě jejich dílů s druhem zemědělské kultury orná půda, vztahené k celkové výměře tohoto druhu kultury užívané žadatelem k 31. květnu příslušného kalendářního roku v evidenci půdy, zajistí každoročně:

- a) aplikování tuhých statkových hnojiv nebo tuhých organických hnojiv v minimální dávce 25 tun na hektar, s výjimkou tuhých statkových hnojiv z chovu drůbeže, kde je minimální dávka stanovena na 4 tuny na hektar; při plnění podmínky zapravením ponechaných produktů při pěstování rostlin¹⁾ (např.: slámy) podle jiného právního předpisu²⁾ není stanovena minimální dávka, nebo
- b) pokrytí tohoto procenta výměry, popřípadě jeho odpovídající části v termínu minimálně od 31. května do 31. července příslušného kalendářního roku porostem jedné z následujících plodin, popřípadě jejich směsí: jeteloviny, víkev huňatá, víkev panonská, víkev setý, bob polní, lupina modrá, hrách setý. Porosty výše uvedených plodin lze zakládat i jako podsev do krycí plodiny, popřípadě jako směsí s travami v případě, že zastoupení trav v porostu nepřesáhne 50 %.

4. Žadatel nebude na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu pálit bylinné zbytky.

5. Žadatel nebude na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu provádět agrotechnické zásahy, pokud je půda zaplavená nebo přesycená vodou, s výjimkou vlastní sklizně plodiny a plnění podmínky bodu 7.

6. Žadatel nezruší, popřípadě nepoškodí krajinné prvky a druh zemědělské kultury rybník. Za rušení, popřípadě poškození krajinného prvku se nepovažuje, dojde-li k zásahu vůči němu se souhlasem příslušného orgánu³⁾.

7. Žadatel zajistí na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu regulaci rostlin netýkavky žláznaté tak, aby se na něm v průběhu příslušného kalendářního roku nevyskytovaly kvetoucí nebo odkvetlé rostliny tohoto druhu. Zároveň zajistí regulaci rostlin boříševníku velkolepého tak, aby výška těchto rostlin nepřesáhla 70 cm v průběhu příslušného kalendářního roku.

8. Žadatel nezmění na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu druh zemědělské kultury travní porost na druh zemědělské kultury orná půda.

9. Žadatel zajistí, aby se po 31. říjnu kalendářního roku na půdním bloku, popřípadě jeho dílu s kulturou travní porost nenacházel porost vyšší než 30 cm, pokud jiný právní předpis⁴⁾ nestanoví jinak.

Příloha B – 2/2

10. Žadatel, který využívá zavlažování a je zároveň vlastníkem nebo provozovatelem zavlažovací soustavy, předloží pro tento účel platné povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami v souladu s jiným právním předpisem⁵⁾.

---

¹⁾ § 2 písm. h) zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech

a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění zákona č. 9/2009 Sb.

²⁾ § 7 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhlášky č. 91/2007 Sb.

³⁾ Například § 75 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 76/2002 Sb.,

zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 218/2004 Sb.

⁴⁾ Například zákon č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ § 8 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Seznam zkratek

AEO	<i>Agroenvironmentální opatření</i>
ČIŽP	<i>Česká inspekce životního prostředí</i>
ČPI	<i>Česká plemenářská instituce</i>
EU	<i>Evropská unie</i>
ES	<i>Evropské společenství</i>
GAEC	<i>Standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu</i>
IMF	<i>International monetary fund</i>
LPIS	<i>Geografický informační systém evidence půdy</i>
MZe	<i>Ministerstvo zemědělství</i>
OECD	<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
OKEČ	<i>Odvětvová klasifikace ekonomických činností</i>
OSN	<i>Organizace spojených národů</i>
SAPS	<i>Jednotná platba na plochu</i>
SRS	<i>Státní rostlinolékařská správa</i>
SZIF	<i>Státní zemědělský intervenční fond</i>
SZP	<i>Společná zemědělská politika</i>
ÚKZUZ	<i>Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský</i>
WB	<i>The World Bank</i>
WTO	<i>World Trade Organization</i>